

Wetenschappelijk Onderzoek- en
Documentatiecentrum
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Monitoring en Evaluatie Adolescentenstrafrecht

Een onderzoeksprogramma

Versie v2

Datum 29 oktober 2014
Status Eindversie

Eindversie M&E ASR v2 20141029

Eindversie M&E ASR v2 20141029

Colofon

Afzendgegevens

**Onderzoeksafdeling
Criminaliteit,
Rechtshandhaving en
Sancties (CRS)**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.wodc.nl

Contactpersoon

Dr. André van der Laan
senior onderzoeker

T 070 370 65 61
F 070 370 79 48
2460 M&E ASR

Projectnaam

Auteurs

André van der Laan
Erik Leertouwer

Eindversie M&E ASR v2 20141029

Inhoud

Colofon - 3

1 Inleiding - 7

- 1.1 Toepassing JSR bij 18- tot 23-jarigen en VSR bij 16- en 17-jarigen: omvang en ontwikkeling in de tijd - 8
- 1.2 Monitoren en evalueren - 9
- 1.3 Inventariseren informatiebehoefte ketenpartners - 10
- 1.4 Leeswijzer - 12

2 Wat wordt gemonitord en geëvalueerd - 15

- 2.1 Monitoren - 15
  - 2.1.1 SKM-Jeugd & Adolescenten (project 2460a) - 15
  - 2.1.2 Monitor Jeugdcriminaliteit (project 2460b) - 17
  - 2.1.3 Recidivemonitor (project 2460c) - 18
- 2.2 Evaluatie - 18
  - 2.2.1 Algemene of vroege evaluatie (project 2460d) - 18
  - 2.2.2 Procesevaluatie (project 2460e) - 20
  - 2.2.3 Effectmeting (project 2460f) - 22
  - 2.2.4 Kenmerken 18- tot 23-jarigen die volgens JSR zijn berecht, hun delicten en opgelegde sancties (project 2460g) - 24
  - 2.2.5 Internationale ervaringen met de toepassing van het jeugdstrafrecht bij jongvolwassenen en hoe deze werken - 25
- 2.3 Overzicht onderzoeksgroepen in de evaluatie - 25

3 Gewenste onderzoeksgegevens - 27

- 3.1 Registerdata - 27
- 3.2 Dossiers en adviezen - 28
- 3.3 Interviews - 29
- 3.4 Documentatie - 29
- 3.5 Ketenbrede informatie en persoonsgegevens - 29

4 Klankbordgroep en begeleidingscommissies - 31

- 4.1 Klankbordgroep - 31
- 4.2 Begeleidingscommissies - 31

5 Producten - 33

- 5.1 Periodieke informatie - 33
- 5.2 Eenmalige publicaties - 33
- 5.3 Presentaties - 33

6 Planning - 35

- Literatuur - 37
- Bijlage 1 Overzicht gesprekspartners - 39
- Bijlage 2 Implementatiemonitor projectgroep asr - 41
- Bijlage 3 Geheimhoudingsverklaring - 43

1 Inleiding

Sinds 1 april 2014 kan voor jeugdigen tussen de 16 en 23 jaar die een misdrijf hebben gepleegd de keuze worden gemaakt of ze volgens het jeugdstrafrecht (JSR) of het volwassenenstrafrecht (VSR) worden berecht, het zogenoemde adolescentenstrafrecht (ASR). Een belangrijke reden om meer flexibiliteit te krijgen bij de toepassing van het strafrecht bij jeugdigen is de enorme variatie in het ontwikkelingsniveau van jeugdigen in deze leeftijdsgroep die met politie en justitie te maken krijgen. Recent hersenonderzoek heeft laten zien dat de belangrijke hersenfuncties die zijn gerelateerd aan antisociaal gedrag zoals het inschatten van risico's en oordeelsvorming door ontwikkelen in de adolescentieperiode en de jongvolwassenen levensfase (Blakemore & Choudhury, 2006; Crone & Dahl, 2012). Het ASR heeft diverse wijzigingen in de toepassing van JSR of VSR bij 16 tot 23 jarigen tot gevolg. De kern van het ASR is de verruiming van het toepassingsbereik van het JSR voor jongvolwassenen met twee jaar. Voor de invoering van het ASR konden alleen jongvolwassenen tot 21 jaar volgens het JSR worden berecht. Door een wijziging kunnen volgens artikel 77c Sr sinds de invoering van het ASR jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot 23 jaar onder bepaalde voorwaarden worden berecht volgens het jeugdstrafrecht. De voorwaarden hebben betrekking op de persoonlijkheid van de dader en de omstandigheden waaronder een delict is gepleegd. Met de wetwijziging is het mogelijk om de pedagogische insteek van het JSR en de bijbehorende straffen en maatregelen bij een ruimere groep jongvolwassenen dan voorheen toe te passen. Hoewel voor de leeftijdsgroep 16-17-jarigen met het wetsvoorstel wel enkele veranderingen zijn gekomen in straffen en maatregelen, blijft de mogelijkheid om het VSR voor deze leeftijdsgroep toe te passen ongewijzigd. De wijzigingen van het ASR hebben gevolgen voor de hele strafrechtketen: vanaf de vordering voor inbewaringstelling door de OvJ, de advisering door de reclassering of het NIFP en consultatie door de Raad voor de Kinderbescherming, de berechting door de rechter tot aan de tenuitvoerlegging in JJI's / p.i.'s of door de (jeugd)reclassering.

Voor het ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ) is het van belang de veranderingen door de implementatie van het ASR te volgen en te evalueren. Met het volgen van de toepassing van het ASR in de tijd wordt het gebruik van de verschillende straffen en maatregelen van het adolescentenstrafrecht voor jongvolwassenen in de praktijk duidelijk. Door de wet te evalueren wordt duidelijk of deze ook werkt zoals beoogt, of de beoogde doelen worden bereikt (doelmatigheid) en of de (verandering in) straffen en maatregelen die met de wet zijn gekomen effect sorteren (doeltreffendheid). Naast de algemene verplichting om nieuwe wetten vijf jaar na introductie te evalueren, is de EK ook toegezegd de effecten van het ASR in termen van recidive te onderzoeken (EK vergaderjaar 2013-2014, 33 498 C).¹

De Directie Justitieel Jeugdbeleid (DJJ) heeft het WODC gevraagd het adolescentenstrafrecht te monitoren en evalueren. Het WODC heeft een onderzoeksprogramma, Monitoring en Evaluatie Adolescentenstrafrecht (M&E ASR) voorgesteld bestaande uit meerdere deelprojecten met een looptijd van 2014 tot en

¹ Aan de EK is tevens toegezegd om onderzoek te doen naar: de vraag waarom in het ene geval bij jongvolwassenen wel en in het andere geval niet het jeugdstrafrecht is toegepast; hoe vaak het commune strafrecht bij 16-17-jarigen wordt toegepast; en naar de maximumduur van de jeugddetentie (EK, vergaderjaar 2013-2014, nr. 33 498 C).

met 2019. Het voorstel voor het onderzoeksprogramma is voorgelegd aan de werkgroep adolescentenstrafrecht, geaccordeerd door DJJ en opgenomen in de WODC programmering van 2014 met de bedoeling het programma in 2014 nader vorm te geven.

In dit document wordt een nadere invulling gegeven aan dit onderzoeksprogramma. De verschillende deelprojecten, de centrale vragen die daarin aan de orde komen en de beoogde methoden van onderzoek worden globaal beschreven. Omdat de invoering van ASR gevolgen heeft voor de hele strafrechtsketen, is in de uitwerkingsfase van het onderzoeksprogramma ook de informatiebehoefte van de verschillende ketenpartners meegenomen. Het doel van dit document is om met DJJ en de betrokken ketenpartners tot overeenstemming te komen over a) de centrale vragen in het onderzoeksprogramma M&E ASR en b) de door de ketenpartners te leveren informatie die het WODC kan gebruiken voor het onderzoek. Dit document zal ook worden gebruikt bij de verzoeken om toestemming voor gegevens van de ketenpartners. De definitieve onderzoeksplannen van de deelprojecten krijgen hun vorm in zogenoemde WODC startnotities die in de loop van 2014 en begin 2015 worden opgesteld.

1.1 Toepassing JSR bij 18- tot 23-jarigen en VSR bij 16- en 17-jarigen: omvang en ontwikkeling in de tijd

Uit figuur 1 blijkt dat de toepassing van het volwassenenstrafrecht bij minderjarigen sinds 2002 jaarlijks afneemt (Van der Laan, Goudriaan & Weijters, 2014). Het aantal zaken waarin 16- en 17-jarigen zijn afgedaan volgens het volwassenenstrafrecht, neemt over de hele periode 2002 t/m 2012 af van 163 naar 48. In 2012 is 0,8 procent van het totale aantal door de rechter afgedane strafzaken tegen 16- en 17-jarigen afgedaan volgens het volwassenenstrafrecht (in 2002 was dit nog 2,6 procent).

De toepassing van het jeugdstrafrecht bij 18- tot 21-jarigen is ook beperkt, maar groeiend. In 2012 gebeurde dit bij 43 strafzaken. Wel zien we in de laatste 2 jaren een toename in de absolute aantallen. Procentueel is het aantal zaken onder 18- tot 21-jarigen dat volgens het jeugdstrafrecht wordt afgedaan sinds 2002 wel iets toegenomen (van 0,2 procent naar 0,4 procent in 2012).

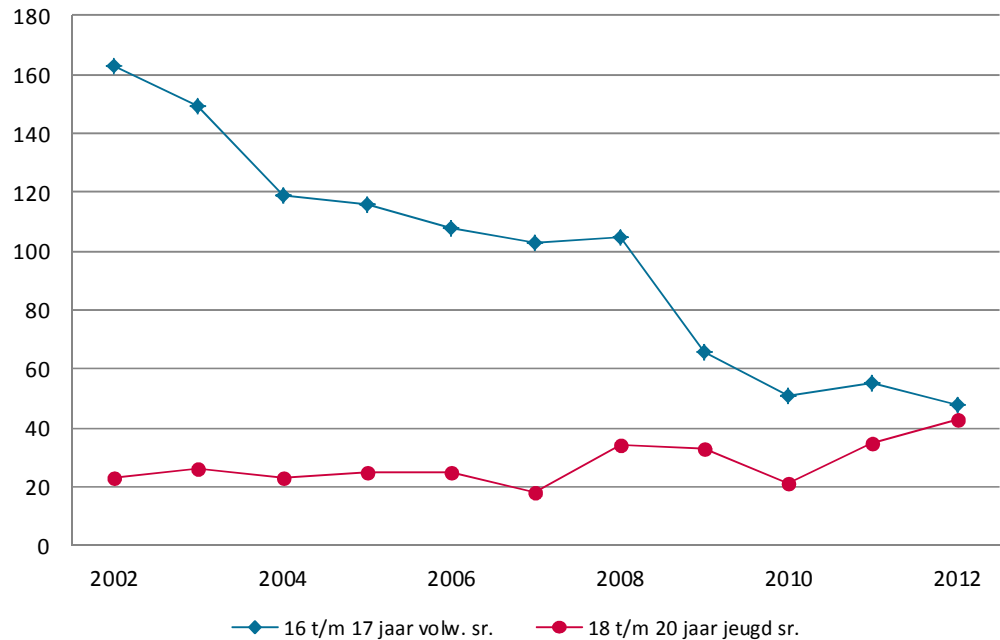
In de eerste drie maanden sinds de invoering van het adolescentenstrafrecht op 1 april 2014 zijn er totaal 45 18- tot 23-jarige jongeren in een JJI in bewaring gesteld door de RC met het voornemen om JSR toe te passen (<https://twitter.com/asrvenj/status/484322409689141248?refsrc=email>).² In hoeverre deze in bewaringstelling ook resulteren in een vonnis waarbij de rechter het JSR toepast moet blijken.

---

² Ter vergelijking in de eerste drie maanden van 2014 betrof het 28 18- tot 21-jarigen (bron: TULP Jeugd).

Figuur 1 Aantal in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken tegen 16-t/m 20-jarigen volgens volwassen- of jeugdstrafrecht, absolute aantallen

Bron: OMDATA, WODC.

1.2 Monitoren en evalueren

Om de advisering, toepassing en tenuitvoerlegging van onderdelen van het adolescentenstrafrecht in de tijd te kunnen volgen, wordt aangesloten bij drie reeds lopende monitorprojecten van het WODC.

- 1 De Strafrechtketenmonitor jeugd & adolescenten (SKM/J&A project 2460A).
- 2 Monitor Jeugdcriminaliteit (MJC-ASR project 2460B).
- 3 Recidivemonitor (RM-ASR project 2460C).

In deze projecten worden de ontwikkelingen in de tijd gevolgd onder de leeftijdsgroep 16-23-jaar.

De evaluatie van het adolescentenstrafrecht bestaat uit meerdere aan elkaar gerelateerde projecten.

- 4 Een algemene of vroege wetsevaluatie (project 2460D).
- 5 Een procesevaluatie (project 2460E).
- 6 Een effectmeting (project 2460F).

Op verzoek van de projectgroep adolescentenstrafrecht ligt de nadruk in de evaluatie op de toepassing van het jeugdstrafrecht bij 18- tot 23-jarigen. De redenen hiervoor zijn: a) het ASR is vooral ingegeven vanuit de gedachte dat de pedagogische werkwijze in het JSR ook werkzaam is voor jongvolwassenen, b) de toepassing van VSR voor 16-17-jarigen blijft ongewijzigd; c) in beleid en praktijk is vooral ingezet op de toepassing van het JSR bij jongvolwassenen.

Uit de inventarisatieronde bij de ketenpartners (zie paragraaf 1.3) bleken enkele extra onderzoekswensen naar voren te komen. Besloten is om twee nieuwe deelprojecten toe te voegen.

- 7 Een onderzoek naar de kenmerken van de 18- tot 23-jarigen bij wie JSR wordt toegepast en de sancties die ze krijgen (project 2460G).
- 8 Een internationale vergelijking van ervaringen in het buitenland met het toepassen van jeugdstrafrecht (of een vergelijkbare modaliteit) bij jongvolwassenen (project 2460H).

1.3 Inventariseren informatiebehoefte ketenpartners

De uitwerking van de onderzoeksvragen in de verschillende deelprojecten van het onderzoeksprogramma M&E ASR is in verschillende stappen tot stand gekomen. Omdat het ASR gevolgen heeft voor meerdere organisaties in de strafrechtsketen, is bij de vraagarticulatie ook rekening gehouden met hun informatiebehoefte.

Op verzoek van en in overleg met DJJ heeft het WODC eerst de kaders van het onderzoeksprogramma en de deelprojecten geformuleerd. Vervolgens zijn gesprekken gevoerd met de leden van de projectgroep adolescentenstrafrecht welke bestaat uit vertegenwoordigers van OM, ZM, 3RO, NIFP, RvdK, Jeugdzorg, DJJ, William Schrikkergroep (WSG) en CJIB. Aan hen is gevraagd om, binnen de kaders van het onderzoeksprogramma M&E ASR, aan te geven wat hun informatiebehoefte is en welke straffen en maatregelen centraal moeten staan in de M&E ASR. De gesprekken hebben plaatsgevonden in het voorjaar van 2014 (zie bijlage 1 voor een overzicht van de gesprekspartners).

De belangrijkste vragen die door de ketenpartners zijn genoemd zijn onder gebracht in enkele hoofdcategorieën die op hun beurt weer te relateren zijn aan de deelprojecten van het onderzoeksprogramma M&E ASR. De vragen zijn in eerste instantie breed geformuleerd. Per deelproject zal het WODC startnotities (een onderzoeksplan) schrijven met daarin de definitieve onderzoeksvragen en methode van onderzoek (zie verder ook hoofdstuk 2).

Aantallen en ontwikkelingen in de tijd

Ten eerste gaat het om vragen die betrekking hebben op aantallen zaken en jongeren waarbij onderdelen van het adolescentenstrafrecht worden toegepast, het percentage ten opzichte van het totaal aantal zaken/jongeren in de betreffende leeftijdsgroepen dat met justitie in aanraking komt en de ontwikkelingen die zich daarin voordoen in de tijd. Vragen die daarvoor relevant zijn betreffen onder andere:

- het aantal keren dat er sprake is van een indicatie voor JSR bij 18- tot 23-jarigen bij het OM (en percentage t.o.v. het totaal aantal zaken bij 18- tot 23-jarigen);
- het aantal aanvragen voor JSR adviezen bij de reclassering en/of het NIFP (en % t.o.v. het totaal aantal adviezen);
- het aantal adviezen voor JSR door reclassering en/of het NIFP (en % t.o.v. het totaal);
- het aantal keren dat de RvdK wordt ingeschakeld door de 3RO om advies voor 18- tot 23-jarigen;
- het aantal keren dat JSR wordt toegepast bij 18- tot 23-jarigen (en % t.o.v. het totaal);
- het aantal keren dat VSR wordt toegepast bij 16- en 17-jarigen (en % t.o.v. het totaal);
- het aantal JSR sancties (straffen en maatregelen) dat bij 18- tot 23-jarigen wordt opgelegd en type sancties (straffen en maatregelen) (en % t.o.v. het totaal);
- de ontwikkelingen die zich in de tijd voordoen in de hiervoor genoemde indicatoren (in aantallen en percentages).

Er is door de ketenpartners geen voorkeur gegeven voor hoe vaak deze ontwikkelingen worden gerapporteerd.

Kenmerken jongeren, type delict en sancties

Ten tweede vinden diverse ketenpartners inzicht wenselijk in de achtergrondkenmerken van 18-23-jarige jongeren waarbij JSR wordt toegepast, het type delict waarvoor het JSR bij deze groep wordt toegepast en de sancties die worden opgelegd. Het gaat hierbij om vragen als:

- wat zijn de kenmerken van jongvolwassenen die volgens het JSR worden berecht (demografische kenmerken; criminele carrière kenmerken; probleemgebieden als verslaving, LVB problematiek e.d.)?;
- welke rol spelen de kenmerken van 18- tot 23-jarigen in al dan niet een advisering of berechting volgens het JSR?;
- voor welke delicten wordt JSR bij 18- tot 23-jarigen toegepast?;
- welke type sancties (straffen en maatregelen) worden opgelegd aan 18- tot 23-jarigen die volgens het JSR worden berecht?;
- welke verschillen zijn er tussen jeugdreclassering en volwassenreclassering bij 18- tot 23-jarigen?

Verloop van het proces van advies tot ten uitvoerlegging bij toepassing van het JSR

Ten derde is inzicht in het proces vanaf advisering tot aan tenuitvoerlegging wenselijk. Het gaat hierbij om vragen over:

- hoe het proces van advisering tot aan tenuitvoerlegging in de praktijk verloopt;
- in hoeverre de criteria die zijn opgesteld voor de indicatiestelling en advisering bruikbaar zijn in de praktijk;
- welke criteria in de praktijk van belang zijn bij de indicatiestelling, advisering en berechting van 18- tot 23-jarigen volgens het JSR en in hoeverre die afwijken van hetgeen in de Wet is beoogd;
- of gegevens over iemands criminele carrière die zijn verzameld in de jeugdstrafrecht keten (bijv. LIJ informatie) ook worden gebruikt in de advisering;
- of er overeenstemming is tussen indicatiestelling door het OM, advisering door reclassering en NIFP en vonnis door de rechter en daaraan gerelateerd in hoeverre de advisering door reclassering en NIFP ook worden overgenomen door de rechter;
- of in de tenuitvoerlegging ook het toegepaste strafrecht wordt gevolgd (of dat bij een berechting volgens het JSR de tenuitvoerlegging alsnog via het VSR plaatsvindt).³
- wordt het ASR in de praktijk ook toegepast conform de uitgangspunten van de wet? Het gaat er hierbij ook om in hoeverre er rekening wordt gehouden met de pedagogische insteek van het adolescentenstrafrecht;
- in hoeverre wordt de praktijk van het ASR belemmerd door 'het systeem' (bijvoorbeeld in hoeverre er tegenstrijdigheid is met andere wetten zoals de Jeugdwet; in hoeverre financieringsstructuren in de weg zitten)?⁴

³ Hoewel in beginsel het toegepaste strafrecht moet worden gevolgd, is het de vraag hoe dit uitpakt in de praktijk. Daarnaast biedt de wet bij de tenuitvoerlegging van een voorwaardelijk opgelegde jeugddetentie ook een andere mogelijkheid. De Wet ASR regelt (met een wijziging van art. 77dd lid 3 Sr) dat voorwaardelijk opgelegde jeugddetentie waarvan de tenuitvoerlegging wordt gelast, ten uitvoer kan worden gelegd als gevangenisstraf, indien de veroordeelde naar het oordeel van de rechter niet meer voor jeugddetentie in aanmerking komt.

⁴ In de procesevaluatie wordt wel ingegaan op neveneffecten en belemmeringen, maar dan betreft het in eerste instantie vooral hetgeen men in de praktijk tegenkomt en niet zozeer belemmeringen op systeemniveau.

Effectiviteit van het ASR

Verder werd aangegeven dat er interesse is in de lange termijn effecten van het ASR.

- Wat zijn de effecten van toepassing van JSR bij 18- tot 23-jarigen in termen van recidive en risicofactoren die samenhangen met recidive op de terreinen werk, school, woonomstandigheden en financiën?

Deze vraag sluit aan bij de toezegging die aan de Eerste Kamer is gedaan door de staatssecretaris van VenJ (EK vergaderjaar 2013-2014, 33 498 C).

Internationale ervaringen met de toepassing van het jeugdstrafrecht bij jongvolwassenen

In de gesprekken werd ook het belang de internationale context voor de Nederlandse praktijk genoemd.

- Welke ervaringen zijn er in het buitenland met het toepassen van het jeugdstrafrecht (of een vergelijkbare modaliteit) bij jongvolwassenen, op welke wijze wordt het jeugdstrafrecht bij jongvolwassenen toegepast en in welke context?

Overige vragen

De inventarisatie leverde ook enkele vragen op die vanwege het (juridische) karakter of om andere redenen (bijvoorbeeld vragen die vooral bedoeld zijn voor het eigen bedrijfsproces van ketenpartners) moeilijker in te delen bleken bij de voorgestelde deelprojecten. Deze vragen zijn niet opgenomen in de deelprojecten van M&E ASR.

Onderzoeken geïnitieerd door DJJ en de ketenpartners

Op verzoek van DJJ wordt de implementatie van het ASR gevolgd met een zogenoemde implementatiemonitor (Jansen; zie voor de indicatoren bijlage 2). Het WODC is hierbij niet betrokken. Deze implementatiemonitor is van tijdelijke aard (looptijd tot eind 2014) en heeft een niet-systematisch karakter. Onderdelen van de implementatiemonitor zullen worden meegenomen in de systematische monitoring van het WODC.

Verder hebben verschillende ketenpartners aangegeven dat ze zelf ook gedurende een kortere of langere periode managementinformatie zullen genereren over de toepassing van onderdelen van het ASR (RvdK, NIFP, 3RO) ten behoeve van hun eigen bedrijfsprocessen.

Tevens hebben de 3RO en het NIFP te kennen gegeven de bruikbaarheid van hun eigen afwegingskaders in de praktijk te onderzoeken. Het NIFP heeft recent al een eerste studie naar het gebruik van de indicatiecriteria afgerond (Vogelvang & Kempes, 2014). Hieraan wordt in 2014 een vervolg gegeven. De 3RO heeft te kennen gegeven de bruikbaarheid van hun wegingslijst ASR in de praktijk te laten onderzoeken.

Het WODC meent dat de resultaten van deze onderzoeken door de ketenpartners bruikbaar kunnen zijn voor haar eigen deelonderzoeken en zou hierover dan ook graag gedurende de looptijd contact over houden. Een aandachtspunt is wel dat de ketenpartners ook lopende hun eigen onderzoeken het WODC wel de mogelijkheid blijft bieden voor (het gebruik van gegevens t.b.v.) de monitoring en evaluatie zoals in dit document beschreven.

1.4 Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken worden de deelprojecten van M&E nader uitgewerkt. Het betreft hier een eerste uitwerking van de deelprojecten waarin vooral de

doelstelling, centrale vragen en de onderzoeksmethode globaal worden beschreven. De voorstellen per deelproject krijgen hun definitieve vorm in zogenoemde startnotities voor onderzoek van het WODC. De deelprojecten zoals die hier worden beschreven zijn richtinggevend. Dit wil zeggen dat aanpassingen gedurende de looptijd van het onderzoeksprogramma mogelijk zijn als dit nodig blijkt tijdens de uitvoering van het onderzoek.⁵

Eindversie M&E ASR v2 20141029

---

⁵ Bijvoorbeeld, als het aantal 18-23-jarigen beperkt blijft dan heeft dat consequenties voor het type evaluatieonderzoek dat het WODC zal uitvoeren.

2 Wat wordt gemonitord en geëvalueerd

In dit hoofdstuk wordt per deelproject het doel, methode van onderzoek, de belangrijkste bronnen van onderzoek en de planning beknopt beschreven. De definitieve uitwerking van de onderzoeksplannen zal z'n vorm krijgen in WODC startnotities.

2.1 Monitoren

Voor VenJ is het relevant om in de tijd de toepassing van verschillende onderdelen van het adolescentenstrafrecht te kunnen volgen. Hoe vaak worden de verschillende onderdelen gebruikt?; Bij hoeveel jongeren?; Wat is het aandeel ten opzichte van alle andere sancties en ten opzichte van alle andere adolescenten die met politie en justitie te maken krijgen?; En, wat zijn de ontwikkelingen in de tijd? Om deze vragen te kunnen beantwoorden zullen periodiek metingen plaatsvinden van enkele centrale indicatoren. Het gaat hier zowel om informatie over de omvang en ontwikkelingen van diverse maatregelen uit het ASR op zaaksniveau als op persoonsniveau. Het is niet de bedoeling om een nieuwe monitor op te zetten. Daarom wordt aangesloten bij enkele reeds lopende monitoren van het WODC.

2.1.1 SKM-Jeugd & Adolescenten (project 2460a)

Ten eerste zal er periodiek informatie op zaaksniveau worden geleverd. VenJ heeft aangegeven informatie te willen hebben over de mate waarin verschillende onderdelen van het ASR worden toegepast, vanaf de advisering tot aan de ten uitvoerlegging, de verhouding daarvan ten opzichte van het totaal aantal jeugdigen in de leeftijd 16-23 jaar waarmee politie en justitie te maken krijgen en het verloop van de toepassing van ASR onderdelen over de tijd. Een inventarisatie bij de projectgroep ASR leverde diverse indicatoren op (zie Tabel 1).⁶

De uiteindelijke informatiebehoefte voor de SKM-J&A wordt samen met het DJJ beleidsproject 'Zicht op de keten' uitgewerkt en vastgesteld. Daarnaast is ook nog overleg over hoe vaak informatie over deze indicatoren wordt geleverd en op welk detailniveau. Er is in ieder geval vraag naar monitorinformatie op regionaal niveau vanuit het Arrondissementale Platform Jeugd (APJ) en het Arrondissementaal Justitieel Beraad (AJB). Of deze indicatoren ook daadwerkelijk worden opgenomen in de SKM J&A en met dezelfde periodiciteit als bij de SKM (driemaandelijks) hangt o.a. af van de mate waarin deze informatie goed opvraagbaar is vanuit de systemen van de diverse ketenpartners. In een overleg met de ketenpartners in de expertgroep Zicht op de Keten (27 mei 2014) is opgemerkt dat niet alle informatie standaard uit de bronsystemen wordt gehaald, dat het de vraag is of gegeven de kleine aantallen het wel zinvol is om deze informatie met een dergelijke periodiciteit (eens per drie maanden) te leveren en dat het daarmee ook een forse belasting legt op de ketenpartners.

Ook de periodiciteit waarmee de gegevens opgevraagd worden, is nog onderwerp van gesprek, bij voorkeur wordt hier aangesloten bij de werkwijze van de SKM (eens per drie maanden). Maar het is de vraag of dit voor alle indicatoren nodig en zinnig is al is het maar omdat sommige maatregelen zeer sporadisch zullen worden toegepast. In de tabel is daarom een onderscheid gemaakt tussen levering van

⁶ De tabel is gebaseerd op email Arjan de Boer, 24 maart 2014; email Ilse Landa 30 juni 2014; tevens besproken in de expertgroep 'Zicht op de keten' 27 mei 2014; 1 juli 2014.

gegevens 'eens per drie maanden' en levering van gegevens met een lagere frequentie. In het laatste geval is de wens de informatie jaarlijks beschikbaar te hebben. Het is voor een aanzienlijk deel van deze indicatoren nog niet duidelijk of deze ook op een kwantitatieve manier uit de bronssystemen van de ketenpartners te halen zijn (aangegeven met een ?). Dat is nog in onderzoek bij de diverse ketenpartners.⁷

Aan het eind van de zomer van 2014 is, op basis van de vastgestelde informatiebehoefte, gestart met het operationaliseren en meten van de indicatoren en de bouw van een dashboard SKM-J&A. Dan wordt ook de frequentie bepaald waarmee de indicatoren worden geüpdatet.

Tabel 1 Periodieke informatie (zaaksniveau)

Wat	Frequentie	
	Eens per 3 maanden	Lagere frequentie, (jaarlijks of minder vaak)*
Totaal		
Totale instroom 16- en 17-jarigen bij de politie en het OM (aantal zaken)		+
Totale instroom 18- tot 23-jarigen bij de politie en het OM (aantal zaken)	X	
Adviezen reclassering bij 18- tot 23-jarigen		
Mate waarin wordt geadviseerd over afweging JSR		
aantal adviezen totaal	X	
aantal adviezen toepassing JSR (en in %)	X	
aantal adviezen toezicht en begeleiding JR (en in %)		?
Adviezen NIFP bij 18- tot 23-jarigen		
Mate waarin wordt geadviseerd over afweging JSR/VSR		
aantal adviezen totaal		+
aantal adviezen JSR (en in %)		+
Raadpleging RvdK bij advies door RN		
aantal keren dat de RvdK wordt ingeschakeld door de 3RO om advies te leveren over de (justitiële) voorgeschiedenis van 18- tot 23-jarigen		+
Voorgeleidingen RC 18- tot 23-jarigen		
hoe vaak vroeghulp/advies reclassering beschikbaar?	X	
hoe vaak wordt bij voorgeleiding aan de RC JSR gevraagd voor 18- tot 23-jarigen [toevoeging van DJI]		?
Dagvaardingen OM bij 18- tot 23-jarigen		
hoe vaak aangegeven dat OM voornemens is toepassing JSR te vorderen.		?
Vorderingen OM 16-23-jarigen		
toepassing 77c bij 18- tot 23-jarigen		?
toepassing 77b bij 16- en 17-jarigen		?
Vonnissen 16-23-jarigen		
aantal vonnissen met 77b bij 16- en 17-jarigen (en in %)	X	
aantal vonnissen met 77c bij 18- tot 23-jarigen (en in %)	X	
Inhoud vonnissen		
aantal keren elektronische controle ingezet bij 16- en 17-jarigen		+

⁷ Mocht dat niet lukken dan is het te overwegen om op een kwalitatieve wijze de informatie uit dossiers te laten verzamelen door de ketenpartners. Dit is echter arbeidsintensief en niet haalbaar om dat jaarlijks te doen (hoogstens twee keer gedurende de looptijd van het programma).

Wat	Frequentie	
	Eens per 3 maanden	Lagere frequentie, (jaarlijks of minder vaak)*
aantal keren elektronische controle ingezet bij 18- tot 23-jarigen		+
aantal keren ISD bij 18- tot 23-jarigen		+
aantal keren dat de maximum duur van de jeugddetentie bij 16- en 17-jarigen wordt ingezet		+
Time-out bij GBM		
hoe vaak wordt de Time-out bij GBM toegepast		?
hoe vaak worden expliciet bijzondere voorwaarden in het vonnis opgenomen		+
PIJ-maatregel ⁸		
aantal opleggingen PIJ maatregel bij 16- en 17-jarigen	X	
aantal opleggingen PIJ maatregel bij 18- tot 23-jarigen	X	
TUL van 18- tot 23-jarigen in een JJI		
aantal 18- tot 23-jarigen dat in preventieve hechtenis wordt opgenomen in een JJI omdat bij IBS is overwogen 77c toe te passen	X	
aantal 18- tot 23-jarigen dat in een JJI in reguliere hechtenis is genomen omdat 77c is toegepast	X	

* Voor meerdere van de in deze kolom gemelde indicatoren (aangeven met een ?) geldt dat nog niet bekend is of deze op een kwantitatieve wijze uit de bronsystemen kunnen worden gehaald. Dit is bij diverse ketenpartners nog in onderzoek.

De SKM J&A wordt in 2014 ontwikkeld. Eind 2014 moet een eerste versie beschikbaar zijn in de vorm van een dashboard dat door VenJ en de relevante ketenpartners is te benaderen. Het is de bedoeling om vanaf begin 2015 periodiek informatie te leveren.

2.1.2 Monitor Jeugdcriminaliteit (project 2460b)

De doelstelling van de MJC is het documenteren en interpreteren van de ontwikkeling van de zelfgerapporteerde en geregistreerde jeugdcriminaliteit in Nederland over de lange termijn. In de MJC worden standaard de ontwikkelingen in het aantal verdachten, strafrechtelijke daders en sancties (per 1.000 leeftijdgenoten) beschreven, uitgesplitst naar verschillende subgroepen (in ieder geval sekse, leeftijd, herkomstgroep, woongemeente en type misdrijf). De MJC heeft betrekking op jongeren in de leeftijd 12 tot en met 24 jaar. Door de ontwikkelingen in de tijd per 1.000 jongeren te beschrijven, wordt rekening gehouden met demografische ontwikkelingen in de betreffende (sub)groepen. De centrale vraagstelling van de MJC 2015 is: *Wat zijn de jaarlijkse ontwikkelingen in de omvang, aard en afdoening van jeugdcriminaliteit in de periode 1997-2014?*

De informatie in de MJC is afkomstig uit registraties van de politie (BvH; HKS) en justitie (OBJD). Voor die bronnen waarvoor het mogelijk is, worden de gegevens ook gekoppeld aan het SSB van het CBS. Eens per vijf jaar wordt ook de

⁸ Ook is gevraagd om het aantal keren dat een PIJ maatregel wordt omgezet in een TBS maatregel periodiek te onderzoeken. Echter deze omzetting geldt voor delicten gepleegd na de inwerkingtreding van het adolescentenstrafrecht. Dit betekent dat naar verwachting de toepassing van deze omzetting pas vanaf 2021 plaats vindt. Dat valt buiten de periode van dit onderzoeksprogramma.

zelfgerapporteerde jeugdcriminaliteit middels een survey onder jongeren in beeld gebracht.

Ten behoeve van de MJC – ASR zal specifiek worden ingegaan op de trends in verdachten en strafrechtelijke daders onder de 16-23-jarigen. Daarbij zal ook worden beschreven het aantal jeugdigen waartegen artikel 77c Sr en artikel 77b Sr is opgelegd en (voor zover beschikbaar in de registers) de achtergrondkenmerken van deze jongeren. De MJC meting 2015 wordt tevens aangevuld met zelfrapportage van delinquent gedrag onder jeugdigen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar.

De MJC is een samenwerkingsverband tussen het WODC en het CBS. De rapportages vinden eens per twee jaar plaats. De meest recente MJC is in het voorjaar van 2014 openbaar gemaakt op de websites van het WODC en het CBS (Van der Laan, Goudriaan & Weijters, 2014). De eerstvolgende rapportage wordt eind 2015 verwacht (openbaar begin 2016).

2.1.3 *Recidivemonitor (project 2460c)*

De metingen op basis van de RM verschaffen inzicht in de strafrechtelijke recidive van jeugdigen die volgens het adolescentenstrafrecht werden berecht. Standaard wordt de recidive twee jaar na oplegging van een straf of maatregel gemeten. Wat betreft de RM-ASR betekent dit dat vanaf 2017 de mate van recidive van jeugdigen die volgens het adolescentenstrafrecht zijn berecht en hun bredere recidivebeeld worden gevolgd. Hierbij kan zowel de recidive worden berekend van alle 16- en 17-jarigen die volgens het VSR worden berecht, als de recidive van alle 18- tot 23-jarigen die volgens het JSR zijn berecht. In overleg zal worden vastgesteld van welke andere type maatregelen uit het adolescentenstrafrecht de recidive van de jeugdigen zal worden gevolgd.

De strafrechtelijke recidive kan vanaf 2017 jaarlijks worden gemeten.

2.2 **Evaluatie**

Om de doelmatigheid van onderdelen van het adolescentenstrafrecht te kunnen bepalen en doeltreffendheid van deze onderdelen op uitkomstmaten als criminaliteit of recidive, worden voor de evaluatie verschillende deelprojecten uitgevoerd. Het adolescentenstrafrecht bestaat uit een palet aan maatregelen. Omdat de wet ASR duidelijke veranderingen met zich meebrengt voor de leeftijdsgroep 18- tot 23-jarigen zal in de evaluatie vooral, maar niet uitsluitend, worden ingegaan op veranderingen bij deze leeftijdsgroep.⁹ De ontwikkelingen onder de 16- en 17-jarigen komen in de monitorprojecten wel aan de orde.

2.2.1 *Algemene of vroege evaluatie (project 2460d)*

Een belangrijk onderdeel van deze vroege evaluatie is het beschrijven van de beleidstheorie achter het adolescentenstrafrecht, de verwachte veranderingen ('wat') en de werkzame mechanismen ('waarom'). Daarnaast heeft deze evaluatie ook een empirische component waarbij op geaggregeerd niveau wordt gekeken naar verschillen in de toepassing van het jeugdstrafrecht bij 18- tot 23-jarigen voor en na invoering van het adolescentenstrafrecht en naar veranderingen in de eerste anderhalf jaar in de keten in de advisering, toepassing en tenuitvoerlegging van het adolescentenstrafrecht. Dit deelproject heeft niet tot doel effecten van het ASR te

---

⁹ Niet uitsluitend want in de procesevaluatie wordt ook ingegaan op een verandering bij de 16- en 17-jarigen, namelijk de mogelijkheid om de PIJ-maatregel om te zetten in een TBS

Pagina 18 van 43

onderzoeken op uitkomstmaten als criminaliteit of recidive. Dat gebeurt in deelproject 2460F.

Het doel van dit deelproject is om al in een vroeg stadium na de invoering van het ASR, namelijk binnen 1 à 1,5 jaar, eerste inzichten te krijgen in:

- de beleidstheorie(en) achter het ASR, de verwachte veranderingen die het ASR (in de strafrechtelijke keten) teweeg brengt en de veronderstelde mechanismen waarom de wet zou werken.
- verschillen in zaaks- en achtergrondkenmerken van jongvolwassenen waarbij het jeugdstrafrecht is toegepast vóór en na invoering van het adolescentenstrafrecht.
- de mate waarin en welke veranderingen optreden in de advisering, berechting en ten uitvoerlegging van het ASR bij jongeren in de leeftijd 18-23 jaar.

In dit deelproject wordt een zogenoemde *Recently introduced policy instruments and intervention theories* (RIPIs) aanpak gebruikt (Kautto & Similä, 2005). In deze aanpak staat niet zozeer het effect van een maatregel centraal, omdat dat namelijk in een begin stadium nog niet kan worden vastgesteld. Wel wordt onderzocht of er op de centrale mechanismen al op korte termijn veranderingen waarneembaar zijn die in de richting wijzen van de veronderstellingen achter het beleid. Als dat het geval is dan is dat een indicatie dat de implementatie aan de gang is en dat de toepassing verloopt zoals beoogd. Als dat niet het geval is, dan is dat ook een belangrijke tussentijdse bevinding die het beleid eventueel aanwijzingen kan geven tot aanpassingen. Een dergelijke methode is een belangrijke bouwsteen voor de evaluatie van een Wet. Deze aanpak betekent dat de beleidstheorie en verwachte veranderingen systematisch worden beschreven, en dat ontwikkeling in de centrale indicatoren in de eerste periode, dat wil zeggen binnen 1 à 1,5 jaar na inwerkingtreding van de wet, wordt onderzocht.

Om de doelen van dit deelproject te kunnen realiseren, worden diverse bronnen gebruikt. Ten eerste, om de beleidstheorie van het adolescentenstrafrecht te beschrijven worden relevante (zowel grijze als vrij toegankelijke) documenten en literatuur geraadpleegd. Hierbij kunnen bevindingen die blijken uit de internationale vergelijking (project 2460H) ook relevant zijn. Daarnaast worden gesprekken gevoerd met personen die zijn betrokken en geraadpleegd bij de totstandkoming van het adolescentenstrafrecht. Om deze evaluatie uit te voeren, wordt nagegaan of de methode van de Realist Evaluation (Pawson, 2013; zie ook later) gebruikt kan worden.

Ten tweede, om verschillen en overeenkomsten te kunnen vergelijken tussen 18- tot 23-jarigen die voor en na invoering van het adolescentenstrafrecht volgens het JSR zijn berecht, worden dossiers geraadpleegd en indien mogelijk worden gegevens uit registratiesystemen geanalyseerd. Strafdossiers worden vergeleken van een selectie van 18-21-jarigen die voor 1 april 2014 volgens het JSR zijn berecht en van alle 18- tot 23-jarigen die in de periode 1/4/2014 tot 1/7/2015 volgens het JSR zijn berecht (gedacht wordt aan minimaal N=50 voor invoering en N=50 na invoering). Onderzocht wordt of en welke overeenkomsten en verschillen er zijn in achtergrondkenmerken van de jongeren, zaakskenmerken, adviezen en vonnis. De dossiers worden opgevraagd bij het OM. Ook wordt van deze jongeren de adviesrapportage van de reclassering en indien beschikbaar de pro justitia rapportage van het NIFP geraadpleegd. Om de criminele carrière van deze jongeren in beeld te krijgen worden gegevens uit registers geraadpleegd van de politie (bijvoorbeeld HKS) en justitie (OJBD). Tevens wordt nagegaan of deze jongeren bekend waren bij de Raad voor de Kinderbescherming (en zo ja waarvoor).

Ten derde, om vast te kunnen stellen of de invoering van het adolescentenstrafrecht in de eerste anderhalf jaar ook in de praktijk z'n beslag krijgt, worden ontwikkelingen in de indicatoren op geaggregeerd niveau en zoals geregistreerd in de SKM J&A (project 2460a) geanalyseerd over de periode 1/4/2014 – 1/7/2015. Hierbij worden de indicatoren gebruikt zoals daar aangegeven.

Deze vroege evaluatie van het adolescentenstrafrecht vindt plaats in de periode 2014-2016.

2.2.2 *Procesevaluatie (project 2460e)*

In dit deelproject staat de vraag naar de uitvoering van het adolescentenstrafrecht in de praktijk centraal, of dit gebeurt conform de uitgangspunten van de Wet en welke knelpunten er zijn in de praktijk.

De mate waarin een nieuwe wet doelmatig en/of doeltreffend is, hangt mede af van de wijze waarop deze in de praktijk wordt toegepast en uitgevoerd. De veronderstelling bij evaluaties is dat als de beleidstheorie gestoeld is op aantoonbaar effectieve gedragsmechanismen (zoals dit hier wordt vastgesteld in de algemene of vroege evaluatie), een correcte toepassing van de onderdelen van een wet in de praktijk bijdragen aan het succes ervan. Vanuit deze gedachte is het relevant te weten hoe de diverse onderdelen van een wet worden toegepast, of dat conform de uitgangspunten is en waar men in de praktijk knelpunten ondervindt (Nas, van Ooyen-Houben & Wieman, 2011). Het gaat hier om wat men in de literatuur 'implementation fidelity' (of bij interventies: programma integriteit) noemt: de mate waarin beleid wordt uitgevoerd zoals beoogd (zie bijvoorbeeld Leeuw, 2012:357). Specifiek voor het adolescentenstrafrecht gaat het er dan bijvoorbeeld om in hoeverre de indicatiecriteria/wegingskaders voor de toepassing van het JSR bij 18- tot 23-jarigen bij de verschillende ketenpartners in de adviesfase (OM, reclassering, NIFP) op elkaar aansluiten en ook werkelijk worden gebruikt; in hoeverre de adviezen voor toepassing JSR overeenstemmen; of de rechter deze ook overneemt, maar ook of in de tenuitvoerlegging het ingezette strafrecht consequent wordt gevolgd (dat wil zeggen dat als de rechter besluit tot het JSR, ook in de uitvoering een JSR aanpak wordt gevolgd). Naast de aandacht voor veranderingen in de berechting onder 18- tot 23-jarigen moet deze procesevaluatie ook een indicatie opleveren over de mogelijke gevolgen die de omzetting van de PIJ maatregel in TBS heeft voor de toepassing van een PIJ-maatregel bij 16- en 17-jarigen. In de procesevaluatie kunnen we hoogstens een eerste indicatie krijgen van in hoeverre de beslissing van rechters om bij 16- en 17-jarigen een PIJ maatregel op te leggen in plaats van een VSR afhankelijk is van de mogelijkheid dat de PIJ in de toekomst omgezet kan worden in een TBS-maatregel.

Anderzijds is het denkbaar dat de toepassing van diverse onderdelen van een wet in de praktijk niet mogelijk is en afwijkt van de oorspronkelijke bedoelingen. In dergelijke gevallen is het zinvol om te weten waarom er wordt afgeweken en in welke gevallen. Hierbij geldt dan ook de vraag hoe 'erg' het is dat er wordt afgeweken van het oorspronkelijke plan (Nas e.a., 2011). In de literatuur wordt in dat kader ook gewezen op het belang van het professionele oordeel van uitvoerders en de mogelijkheid om beredeneerd af te wijken van een protocol. Enige experimenteertruimte voor uitvoerders lijkt ook gunstig voor de implementatie (Greenhalg et al. in Nas et al, 2011: 33). En een te sterke nadruk op protocollen en compliance aan handleiding kan ook tot hoge administratieve kosten leiden en averechtse effecten sorteren (Leeuw, 2010). Inzicht krijgen in dergelijke aspecten vormt dan ook een onderdeel van de procesevaluatie.

In de algemene of vroege evaluatie (project 2460d) ligt de nadruk op de werkzame mechanismen van de wet en de toepassing in de eerste jaren op hoofdlijnen (op geaggregeerd niveau). Daar wordt duidelijk 'dat' ASR in de praktijk wordt toegepast (of juist niet wordt toegepast). In deze procesevaluatie wordt 'afgedaald' naar de praktijk zelf en wordt de concrete uitvoering bestudeerd in relatie tot de uitgangspunten van de wet. Hier wordt duidelijk 'wat' er in de praktijk wordt uitgevoerd, 'hoe' dat gebeurt en 'waarom' dat zo gebeurt (of waarom juist niet). Dit biedt dan mogelijk ook concretere aanknopingspunten voor aanpassingen in de praktijk.

Het doel van dit deelproject is dan ook als volgt:

- inzicht krijgen in de wijze waarop de toepassing van het JSR bij 18- tot 23-jarigen in de praktijk plaatsvindt. De verschillende fasen in de keten (advisering, vordering, berechting en tenuitvoerlegging) worden onderzocht. Daarbij wordt ook nagegaan in hoeverre er regionale verschillen zijn. Mogelijkheden, knel- en verbeterpunten zoals die in de praktijk worden gesignaleerd komen aan de orde.
- duidelijk krijgen of de werkwijze in de praktijk volgens de uitgangspunten van de wet verloopt, waar maatwerk wordt gebruikt en waarom dat gebeurt.

Om de overeenstemming c.q. verschillen tussen indicatiestelling, adviezen, berechting en tenuitvoerlegging door de keten heen te kunnen onderzoeken, vindt ten eerste dossieronderzoek plaats en worden ten tweede gegevens uit registraties van ketenpartners gekoppeld op persoons- en zaaksniveau. Ten derde vinden interviews plaats met medewerkers van ketenpartners waarbij het vooral medewerkers betreft die in de operationele sfeer te maken hebben gehad met 18- tot 23-jarigen waarbij JSR is geïndiceerd (OM) geadviseerd (reclassering, NIFP), toegepast (ZM) en uitgevoerd (DJI; jeugdreclassering; William Schrikkergroep (WSG)).

Voor 18- tot 23-jarigen die in de periode 1/4/14 tot 1/1/17 volgens het JSR zijn berecht:

- vindt dossieronderzoek plaats (strafdossiers, adviezen reclassering, pro Justitia rapportage en informatie van de RvdK en de WSG);
- worden de indicatiestelling door de OvJ en de afwegingskaders van de reclassering en het NIFP geanalyseerd;
- worden kwantitatieve analyses gedaan op registerdata (RACMIN, IRIS, FRIS 2.0, OBJD).

Vooralsnog is de idee om alle 18- tot 23-jarigen die in de betreffende periode volgens het JSR zijn berecht te selecteren. Als de aantallen echter fors toenemen, dan zullen we een (random) selectie overwegen om daarmee de onderzoeksbelasting voor de ketenpartners beperkt te houden.

Belangrijk is dat de gegevens van de verschillende ketenpartners kunnen worden gekoppeld op zaaks- en persoonsniveau. Hierdoor is het mogelijk om de trajecten door de strafrechtketen heen van jongvolwassenen die volgens het JSR worden berecht te volgen. Hierdoor wordt duidelijk in welke gevallen advisering, vordering, berechting en tenuitvoerlegging in overeenstemming zijn en in welke gevallen niet.

Het is niet zinvol om een procesevaluatie kort na de introductie van de wet te starten omdat de praktijk dan nog volop bezig is met de eerste implementatie. Omdat de uitvoering in deze fase nog niet is uitgekristalliseerd kan een procesevaluatie dan nog geen zicht geven op de integriteit van de uitvoering (Nas,

van Ooyen-Houben & Wieman, 2011). Dat is de reden waarom de procesevaluatie is gepland voor de periode 2015 t/m 2017.

2.2.3 Effectmeting (project 2460f)

In het adolescentenstrafrecht ligt de nadruk op de toepassing van het jeugdstrafrecht bij 18- tot 23-jarigen. De gedachte is dat de pedagogische insteek van het JSR beter aansluit bij de ontwikkelingsfase van deze jongeren dan het VSR. Impliciet is de veronderstelling dat de interventies die vanuit het JSR bij 18- tot 23-jarigen kunnen worden toegepast dan ook effectiever zullen zijn in criminaliteit- en recidivereductie dan de sancties uit het VSR. Het pedagogische karakter van het JSR is er immers op gericht om de ontwikkeling van jongeren te stimuleren, jongeren te heropvoeden, te resocialiseren en te weerhouden van een verdere criminele carrière.

Het doel van dit deelproject is inzicht krijgen in effecten van het adolescentenstrafrecht.¹⁰ Daarbij zal specifiek worden onderzocht welke effecten er zijn op criminaliteit of misdragingen tijdens de uitvoering van de sanctie en recidive na afronding van de sanctie van 18- tot 23-jarigen die volgens het jeugdstrafrecht zijn berecht (conform de toezegging aan de EK 2013-2014 nr. 33 498c).

De succeskans van een justitiële sanctie hangt niet alleen af van de straffen en maatregelen die worden opgelegd en de interventies die worden toegepast, maar ook van de inzet van resocialisatie bij de jongere. Indicatoren die kunnen wijzen op een succesvolle resocialisatie zijn bijvoorbeeld ook het volgen van onderwijs, het hebben van een geschikte huisvesting of werk. In dit onderzoek zal daarom ook, indien de gegevens daarvoor beschikbaar zijn en voldoende betrouwbaar, worden onderzocht in hoeverre er een relatie is tussen de toepassing van het jeugdstrafrecht bij 18- tot 23-jarigen en het volgen van onderwijs, het hebben van huisvesting of werk, en schulden van de jongeren.

De vragen die centraal staan zijn:

- Welke effecten heeft de toepassing van JSR bij 18- tot 23-jarigen (77c Sr) op criminaliteit of misdragingen tijdens de uitvoering van de sanctie en de recidive na afronding van de sanctie?
- Zijn er voor de groep 18- tot 23-jarigen die volgens het JSR zijn gesanctioneerd aanwijzingen dat bepaalde JSR sancties die zijn opgelegd gepaard gaan met een lagere recidivekans dan andere?
- En welke relatie is er tussen de toepassing van JSR bij 18- tot 23-jarigen en het volgen van onderwijs, het hebben van werk, de woonomstandigheden van jongeren en hun schulden?

Om het effect van de toepassing van JSR bij 18- tot 23-jarigen te onderzoeken wordt een quasi-experiment (QED) toegepast.¹¹ De criminaliteit en recidive van 18-

---

¹⁰ Het monitoren van zaken, criminaliteit en recidive (projecten 2460a,-b,-c) geven inzicht in ontwikkelingen in de tijd, maar levert geen zicht op het effect van (onderdelen van) het adolescentenstrafrecht op criminaliteit en recidive.

¹¹ De beste manier om het effect van een nieuwe aanpak op gedrag van jongeren vast te kunnen stellen, is een *randomized controlled trial* (RCT). Bij een RCT worden jongeren willekeurig toegewezen aan de interventie of de controleconditie. Vervolgens wordt de criminaliteit of recidive van beide groepen met elkaar vergeleken. Door de willekeurige toewijzing aan een van de condities is het mogelijk om verschillen in de uitkomsten toe te schrijven aan de interventie. We menen echter dat ethische en juridische bezwaren om jongvolwassenen willekeurig het jeugdstrafrecht of volwassenstrafrecht op te leggen groot zijn

tot 23-jarigen die volgens het JSR zijn berecht (artikel 77c Sr) worden vergeleken met een goed vergelijkbare controlegroep (zie figuur 2). We vergelijken 18- tot 23-jarigen die volgens het JSR zijn berecht (de 'experimentele' of JSR-groep) met een controlegroep van 18- tot 23-jarigen die in dezelfde periode volgens het standaardregiem zijn berecht te weten VSR (de controle of VSR groep). De JSR-groep betreft alle 18- tot 23-jarigen die zijn berecht volgens het JSR in de periode 1/4/2014 tot 1/7/2017 (of langer indien de N op dat moment onvoldoende groot is). De controle groep wordt geselecteerd uit die jongvolwassenen die in het jaar 2016 volgens het VSR zijn berecht. Vooralnog kiezen we bij de controlegroep voor een selectie uit een cohort van 1 jaar om de onderzoeksbelasting bij ketenpartners beperkt te houden. Het kan zijn dat gaandeweg het onderzoek het nodig blijkt om de duur van deze periode aan te passen.

Verwacht wordt dat jongvolwassenen die volgens het JSR worden berecht op een aantal bepalende condities afwijken van jongvolwassenen die volgens het VSR worden berecht. Daarom wordt onderzocht in hoeverre het mogelijk is bij de selectie van de controlegroep ook rekening te houden met de 'toelatingseisen' (de indicatiecriteria van het OM, de wegingskaders van de reclassering en het NIFP). Door de controlegroep zo dicht mogelijk tegen deze toelatingseisen aan te selecteren, minimaliseren we de bias die door selectie ontstaat. De twee groepen worden vervolgens op zoveel als mogelijk kenmerken aan elkaar gelijk gemaakt (gematcht). De matching vindt plaats op bekende (gemeten) achtergrondkenmerken, criminele carrièrekenmerken, risicoprofiel en dergelijke.¹² Omdat we het 'recht z'n beloop' laten is het van belang om 18- tot 23-jarigen al vanaf de eerste selectie door het OM waarin bepaald wordt of het jeugdstrafrecht een optie is, in beeld te krijgen en zicht te houden op de daarop volgende stappen in de keten (advisering, berechting, ten uitvoerlegging), ook als in de berechting uiteindelijk het VSR wordt toegepast. Een aandachtspunt hierbij zal zijn die situaties waarin de rechter met zijn vonnis ingaat tegen de adviezen van de reclassering en/of het NIFP en de vordering van de OvJ.

Het effect dat we in dit onderzoek hopen vast te stellen, betreft de toepassing van het JSR bij jongvolwassenen in het algemeen. Het effect betreft niet de specifieke sancties die daarbij worden opgelegd. Daarom wordt ook nagegaan of er binnen de groep 18- tot 23-jarigen die volgens het JSR zijn berecht aanwijzingen zijn dat bepaalde jeugdsancties gepaard gaan met een lagere recidive dan andere. Omdat we dan alleen de jongvolwassenen bestuderen die volgens het jeugdstrafrecht zijn berecht, is een QED niet mogelijk. De bijdrage van de opgelegde en uitgevoerde jeugdsancties (zowel straffen als maatregelen) vanuit het JSR kan bij deze groep 18- tot 23-jarigen met een 'lagere statistische methode' worden onderzocht (multipel regressie methoden) (zie voor een toepassing van deze werkwijze bij de ISD-effectmeting Tollenaar, Van der Laan & Beijersbergen, 2014). Dit vraagt om een nauwkeurige registratie van de opgelegde straffen en maatregelen (denk aan in- en uitstroomdata, type interventies e.d.).

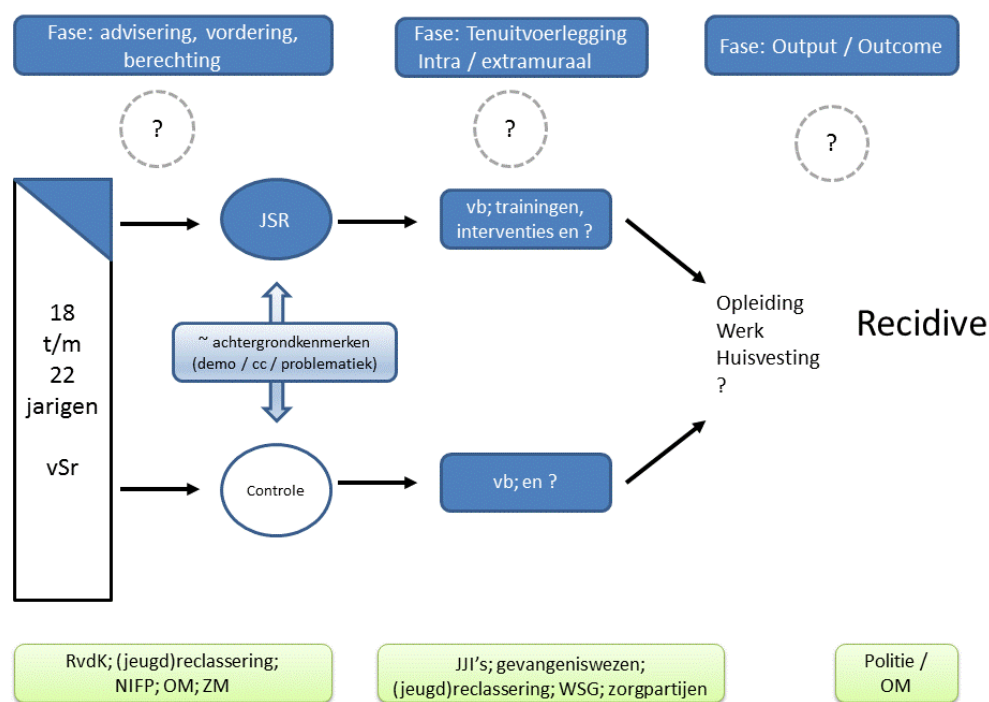
waardoor een RCT niet mogelijk is. Daarom kiezen we op voorhand voor een 'second best', namelijk een quasi-experiment waarbij we het 'recht z'n beloop' laten. Een vergelijkbare werkwijze voor een justitiële interventie is recent ook toegepast bij het evalueren van de ISD-maatregel (Tollenaar & Van der Laan, 2012).

¹² Een QED brengt wel met zich mee dat groepen op onbekende (ongemeten) kenmerken van elkaar kunnen verschillen, bijvoorbeeld als de motivatie van de jongvolwassene meespeelt in het selectieproces dan is dat niet bekend. Hoewel we in het onderzoek hiervoor voor zover mogelijk voor proberen te corrigeren, is het niet uitgesloten dat onbekende factoren ook effect kunnen hebben op de uitkomsten.

Om dit project te kunnen laten slagen is naast een *voldoende grote onderzoeksgroep*,¹³ het ook van belang dat *ketenbrede informatie op personsniveau* beschikbaar is, d.w.z. vanaf de eerste selectie tot en met de ten uitvoerlegging van maatregelen door DJI of de (jeugd)reclasseringsinstanties en uiteraard de eventuele recidive in de periode na afronding van de sanctie.

Het effectonderzoek heeft de langste doorlooptijd en zal plaatsvinden van 2015 tot en met 2019.

Figuur 2 Schets van de effectmeting ASR

2.2.4 Kenmerken 18- tot 23-jarigen die volgens JSR zijn berecht, hun delicten en opgelegde sancties (project 2460g)

In dit deelproject worden de kenmerken van jongeren die behoren tot de doelgroep van het adolescentenstrafrecht onderzocht. Daarbij wordt nagegaan waarin deze groep zich specifiek kenmerkt ten opzichte van andere jeugdigen die met justitie in aanraking komen wegens een misdrijf.

¹³ Een JSR groep van 200-250 is wel het minimale aantal dat nodig is om een klein effect aan te kunnen tonen. Als we uitgaan van een N=200, een power van .8 en $\alpha=5\%$ dan wijst een verschil van 11% in de tweejaarsrecidive tussen de JSR en controlegroep op een effect. Met een grotere N wijzen kleinere verschillen al op een effect. Mocht deze omvang niet worden gehaald binnen de dataverzamingsperiode (1 april 2014 t/m 1 juli 2017) dan zullen we overschakelen op een minder sterk onderzoeksdesign om de effectiviteit van de toepassing van het jeugdstrafrecht bij jongvolwassenen aan te kunnen tonen. Een oplossing is een standaard multi-pele regressie design waarbij recidive als uitkomstmaat wordt gebruikt en al dan niet toepassing van het JSR de afhankelijke variabele is, rekening houdend met diverse achtergrondkenmerken. Dit betekent dat minder harde uitspraken mogelijk zijn over de effectiviteit van de toepassing van het JSR bij 18- tot 23-jarigen.

Het doel van dit deelproject is inzicht krijgen in:

- de (achtergrond en criminele carrière) kenmerken van 18-23-jarigen bij wie het jeugdstrafrecht is toegepast;
- de straffen en maatregelen die worden opgelegd bij deze groep;
- de verschillen met 18-23-jarigen bij wie het commune strafrecht is toegepast.

Voor dit onderzoek zullen registerdata en dossiers worden geanalyseerd. Het gaat hierbij om informatie die is verzameld in de andere projecten van M&E ASR.

Dit deelproject zal in 2017 en 2018 worden uitgevoerd.

2.2.5 *Internationale ervaringen met de toepassing van het jeugdstrafrecht bij jongvolwassenen en hoe deze werken*

In dit deelproject zal worden onderzocht welke ervaringen er zijn in, voor Nederland relevante, andere landen met toepassingen van het jeugdstrafrecht bij jongvolwassenen. Daarbij wordt ook onderzocht op welke wijze en in welke context men in het buitenland het jeugdstrafrecht voor jongvolwassenen toepast. Gedacht wordt aan andere Europese landen (onder andere Duitsland, Verenigd Koninkrijk) en de Verenigde Staten.

De centrale vraag van dit project is:

- Welke ervaringen zijn er in het buitenland met het toepassen van het jeugdstrafrecht (of een vergelijkbare modaliteit) bij jongvolwassenen, op welke wijze wordt het jeugdstrafrecht bij jongvolwassenen toegepast en in welke context?

Voor dit onderzoek overwegen we een review van de internationale literatuur. Naast het geven van een beschrijving van de aanpakken van jongvolwassenen in de verschillende landen zal mogelijk ook worden gewerkt volgens de regels van de Realist Evaluation (Pawson, 2013). Deze benadering biedt de mogelijkheid om complexe programma's of wetten te onderzoeken en te evalueren. Belangrijk daarbij is het expliciteren van: de contexten waarin een programma wordt uitgevoerd; de (veronderstelde) werkzame mechanismen; en de uitkomstmaten voor welke de buitenlandse aanpakken werkzaam (b)lijken te zijn (context – mechanisme – outcome).

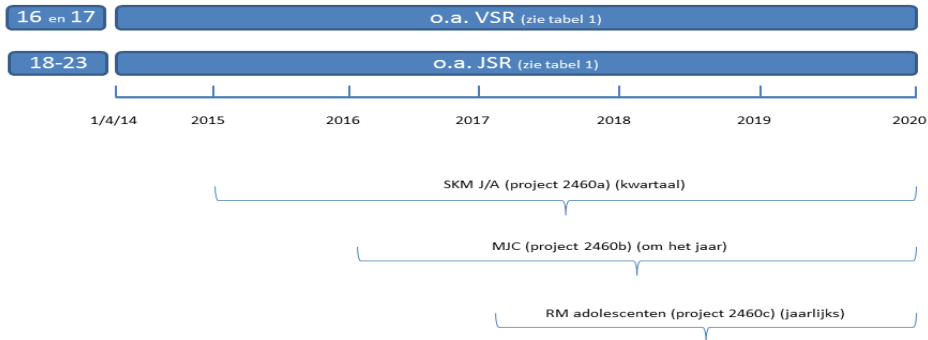
Dit deelproject zal in 2015 en 2016 worden uitgevoerd.

2.3 **Overzicht onderzoeksgroepen in de evaluatie**

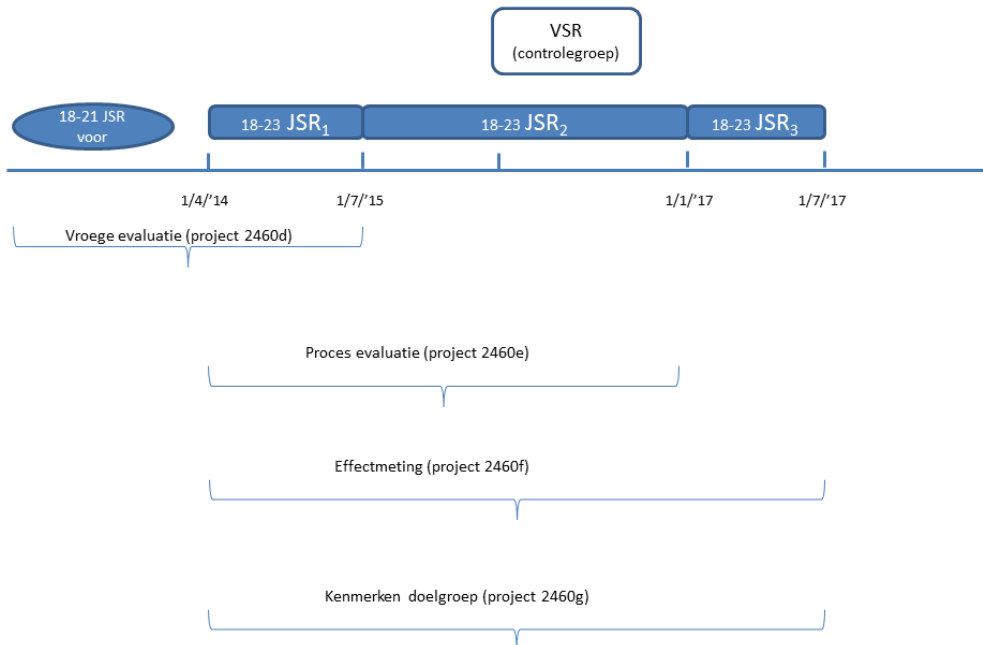
In figuur 3 wordt een overzicht gegeven van de onderzoeksgroep die in de verschillende deelprojecten centraal staan. In figuur 3a betreft het de periodieke metingen (Monitoring), in figuur 3b betreft het de evaluatieprojecten (Evaluatie).

Figuur 3 Overzicht onderzoeksgroepen

a. Monitoring

b. Evaluatie

3 Gewenste onderzoeksgegevens

Om het adolescentenstrafrecht te kunnen monitoren en evalueren zal het WODC van alle betrokken ketenpartners (onderzoeks)gegevens nodig hebben. Het gaat om zogenoemde registratiegegevens uit de bedrijfsprocessensystemen en informatie uit adviesrapportages, pro justitia rapportages en strafdossiers van de jongeren. In de inventarisatieronde is nagegaan welke bronnen van de ketenpartners relevante informatie voor M&E ASR kunnen opleveren. Het betrof hier voornamelijk een eerste inventarisatie waarin enkel gevraagd is welke gegevens er zijn en of ze door het WODC gebruikt kunnen worden. In hoeverre de informatiebronnen uiteindelijk ook bruikbare informatie opleveren, zal vanaf het najaar van 2014 worden onderzocht. *Opgemerkt wordt dat het uitvoeren van de diverse deelprojecten van de M&E ASR afhankelijk is van de beschikbaarheid van de gegevens bij en de levering daarvan door de ketenpartners. Een beperkte registratie of beschikbaarheid van de gegevens heeft direct beperkende consequenties voor het kunnen uitvoeren van de onderzoeksprojecten.*

We beginnen met een beschrijving van de benodigde gegevens uit diverse bronnen. We onderscheiden in het hiernavolgende de volgende typen bronnen: registerdata, dossiers, interviews en documentatie/literatuur. Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden is het ook nodig dat gegevens uit diverse bronnen aan elkaar worden gekoppeld. Omdat het hierbij om privacygevoelige gegevens gaat, is het van belang om rekening te houden met de bescherming van deze persoonsgegevens. Daar gaan we aan slot van dit hoofdstuk kort op in.

3.1 Registerdata

Informatie over de omvang waarin verschillende onderdelen van het adolescentenstrafrecht voorkomen en de ontwikkelingen die zich daarin in de tijd voordoen (projecten 2460a,b,c) wordt opgevraagd uit de registraties in de zogenoemde bedrijfsprocessensystemen van de ketenpartners. Daarnaast wordt de informatie ook gebruikt in de evaluatiestudies. Hiervoor zullen de gegevens op microniveau (persoons- en zaaksniveau) worden uitgevraagd. Afhankelijk van het deelproject zal de bevraging meerdere keren in de looptijd van het onderzoeksprogramma zijn. In de tabel 2 wordt een globaal overzicht gegeven van de benodigde informatie per ketenpartner en bron. In beginsel gaan we ervanuit dat het hierbij om digitale data gaat die op een gestructureerde wijze is opgeslagen en relatief eenvoudig is te leveren.

Tabel 2 Globaal overzicht benodigde registerdata

KP	Bron	Informatie (globaal)
Politie	Diverse systemen	Nog te bepalen welke informatie kan worden opgevraagd.
OM	RACMIN / GPS	Identificatie (personalia / skn of vip / parketnummer)* Kenmerken jeugdige Kenmerken zaak Indicatie JSR/VSR Vordering Afdoening in eerste aanleg (+inhoud)
Reclassering	IRIS	Identificatie (personalia / skn of vip / parketnummer)* Kenmerken jeugdige Quickscan-scores

KP	Bron	Informatie (globaal)
		RISc-scores Afwegingskader ASR Advies JSR/VSR TUL maatregel TUL interventies
NIFP	FRIS 2.0 (evt PRISMA)	Identificatie (personalia / skn of vip / parketnummer)* Kenmerken jongeren Problematiek jongere BooG-score Wegingskader ASR scores Advies
ZM	OBJD of RACMIN/NIAS	Identificatie (personalia / skn of vip / parketnummer)* Kenmerken zaak Vonnis Criminele carrière
DJI	TULP JJI / JVS TULP GW	Identificatie (personalia / skn of vip / parketnummer)* Preventieve hechtenis fase (Jeugd)detentiefase, plan van aanpak, YOUTURN Incidentenregistratie
BJZ	WIJZ	Identificatie (personalia) Jeugdreclasseringmaatregel
WSG	WijZ	Identificatie (personalia) Adviezen, trainingen, interventies
RvdK	KBPS	Identificatie (personalia, vip/skn, parketnummer) Eerdere RvdK contacten, type, wanneer
CJIB	Diverse systemen	Identificatie (vip, vip/skn) Nog te bepalen welke informatie bruikbaar is voor ASR.
CBS	SSB	Identificatie (personalia) Diverse achtergrondkenmerken van de jongere die niet beschikbaar zijn uit de justitiële databronnen, zoals opleiding, huisvesting of werk.**

*personalia kunnen zijn NAW-gegevens, BSN of GBA; skn = strafrechtkennummer; vip = verwijzindex personen; parketnr = parketnummer van de strafzaak.

** dit is relevant zodat in de effectmeting niet enkel het effect van JSR bij 18- tot 23-jarigen op recidive kan worden onderzocht, maar ook de relatie met opleiding en werk. Daarnaast biedt deze informatie meer zicht op de achtergrondkenmerken van de jeugdigen die volgens het JSR worden berecht.

3.2 Dossiers en adviezen

Om inzicht te krijgen in de vraag waarom sommige 18- tot 23-jarigen wel en andere niet volgens het JSR worden berecht en de knelpunten die zich daarbij voordoen, is verdiepende informatie nodig, zoals bijvoorbeeld beschikbaar in strafdossiers en vonnissen. Meer specifiek gaat het over achtergrondkenmerken van de jongeren, het delict, het verloop van de strafzaak, motivering van de indicatiestelling JSR door het OM, het advies van de reclassering en het NIFP en het vonnis en de tenuitvoerlegging van sancties.

De informatie wordt in ieder geval opgevraagd voor 18- tot 23-jarigen die in de periode 1 april 2014 tot 1 juli 2017 volgens het JSR worden berecht (zie figuur 3). Daarnaast zal er uit alle 18- tot 23-jarigen die volgens het VSR worden berecht in het jaar 2016 een controlegroep worden geselecteerd. Van de jongeren in deze controlegroep wordt alle in paragraaf 3.1 genoemde informatie opgevraagd. Zoals

gezegd kiezen we vooralsnog voor 1 jaar, met de mogelijkheid de duur van deze periode lopende het onderzoek aan te passen.

3.3 Interviews

Om de rationale achter het adolescentenstrafrecht en de werking ervan in de praktijk te kunnen onderzoeken (projecten 2460d, 2460f), maar ook om de selectie van 18- tot 23-jarigen die in aanmerking komen voor JSR duidelijk te krijgen in de advisering en berechttingsfase (ten behoeve van de effectmeting 2460g) zullen interviews worden gehouden met medewerkers van ketenpartners.

3.4 Documentatie

Ook wordt voor de diverse studies zowel openbaar toegankelijke informatie als grijze literatuur opgevraagd en bestudeerd. Bij de grijze literatuur wordt onder meer gedacht aan beschrijvingen van screeningsinstrumenten, indicatiestelling ASR, wegingskader, protocollen, veranderende werkwijzen t.b.v. het adolescentenstrafrecht.

3.5 Ketenbrede informatie en persoonsgegevens

Om de onderzoeksvragen van verschillende deelprojecten te kunnen beantwoorden, is informatie van de jongeren over de hele strafrechtelijke keten (van indicatie tot ten uitvoerlegging) nodig. Deze gegevens worden op persoons- en zaaksniveau gekoppeld.¹⁴ Hierbij volgt het WODC de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP). Deze wet biedt de mogelijkheid om voor wetenschappelijk onderzoek gegevens op persoonsniveau te mogen opvragen, koppelen en analyseren. Wat betreft de justitiële gegevens gelden hier de regels van de Wet Justitiële en Strafvordelijke Gegevens (WJSG) en de Wet Politie Gegevens (WPG). Het WODC zal zich verplichten om vertrouwelijk met de haar verstrekte gegevens om te gaan. Dit betekent dat de informatie alleen voor wetenschappelijk onderzoek gebruikt zal worden. De resultaten in de rapportages zullen niet tot individuen herleidbaar zijn. De onderzoekers van het WODC tekenen ook een geheimhoudingsverklaring over het gebruik van de gegevens (zie bijlage 3).

Om de informatie te kunnen krijgen, wordt toestemming gevraagd bij het college van Procureurs Generaal (PaG), en wil het WODC met de afzonderlijke ketenpartners afspraken maken over de levering en het gebruik van de gegevens. Indien mogelijk wordt hierbij aangesloten bij reeds lopende afspraken of convenanten.

Het is te overwegen deze verzoeken om toestemming voor data gepaard te laten gaan met een brief van de DG JS van het ministerie van VenJ.

In overleg met de werkgroep WBP van het WODC zal voor de levering van de data, de opslag en bewerking hiervan een protocol worden opgesteld om te voorzien in beveiliging van de data. Daarbij wordt wat betreft de levering in ieder geval gedacht aan een levering van twee datasets door de ketenpartners: een dataset met i) uniek koppelnummer en identificatiegegevens (persoons- en zaaksgegevens); en ii) uniek koppelnummer en onderzoeksgegevens.

¹⁴ Het WODC heeft in verschillende projecte al ruime ervaring opgedaan met het koppelen van gegevens op persoons- en zaaksniveau (bijvoorbeeld in de Monitor Veelplegers en de Recidivemonitor).

4 Klankbordgroep en begeleidingscommissies

Het WODC hecht aan een blijvende betrokkenheid van DJJ en ketenpartners gedurende de looptijd van het onderzoeksprogramma. Dit is niet alleen relevant om de vorderingen van de onderzoeksprojecten te volgen, maar ook om op de hoogte te blijven van de veranderingen die het ASR met zich meebrengt in de praktijk. Daarom zal er tussen het WODC en DJJ ook periodiek overleg zijn. Daarnaast willen we ook ketenpartners periodiek betrekken bij en informeren over het onderzoek door een klankbordgroep samen te stellen. Ook krijgt ieder deelproject zijn eigen begeleidingscommissie. Op deze manier hopen we dat het onderzoeksprogramma ook een stimulans kan zijn voor de implementatie in de praktijk. Op het moment wordt naast de concrete producten die de deelprojecten opleveren (zie hoofdstuk 5) gedacht aan twee opties om de ketenpartners periodiek te informeren.

4.1 Klankbordgroep

Het onderzoeksprogramma M&E ASR zal tijdens de hele looptijd worden begeleid door een brede klankbordgroep. Het doel is de vorderingen van het gehele onderzoeksprogramma te volgen, input te leveren over de uitvoering van ASR in het veld, maar ook indien nodig ingang te bieden binnen de eigen organisatie zodat het onderzoek kan worden gefaciliteerd. De klankbordgroep is er voor de helikopterview over alle deelprojecten van M&E ASR en niet voor de begeleiding van de deelprojecten. Deze zullen namelijk hun eigen door het WODC ingestelde begeleidingscommissie hebben.

De klankbordgroep kan bestaan uit afgevaardigden vanuit DJJ, diverse ketenpartners en de wetenschap en worden voorgezeten door bij voorkeur een onafhankelijk hoogleraar. Het heeft de voorkeur om maximaal zes deelnemers (exclusief de voorzitter) aan tafel te hebben. Aan de ketenpartners is gevraagd om namen te opperen voor leden van deze klankbordgroep. Gevraagd zijn personen met inhoudelijke expertise en met enig gezag binnen zijn/haar organisatie die ook binnen zijn/haar organisatie de contacten kan leggen voor de onderzoekers.

De klankbordgroep zal gedurende de hele looptijd (2014 tot en met 2019) tussen de 2-4 keer per jaar bijeenkomen.

4.2 Begeleidingscommissies

De afzonderlijke deelonderzoeken hebben hun eigen, door het WODC bepaalde, wetenschappelijke begeleidingscommissies. Deze begeleidingscommissie hebben tot taak de wetenschappelijke kwaliteit van de projecten te handhaven, vorderingen te monitoren en ook ingang te bieden tot relevante partijen. De commissies bestaan in de regel uit een onafhankelijk hoogleraar als voorzitter, enkele wetenschappers en een vertegenwoordiger van het beleid of uit de praktijk. Voor de SKM, MJC en RM zijn al vaste begeleidingscommissies. Voor de evaluatieprojecten zullen nieuwe begeleidingscommissies worden samengesteld. De evaluatiecommissies komen in de regel 3-4 keer gedurende de looptijd van het project bijeen.

5 Producten

Het onderzoeksprogramma M&E ASR zal gedurende de looptijd meerdere producten opleveren.

5.1 Periodieke informatie

De monitoren leveren na de opstartfase periodiek informatie. Dit kan zowel in de vorm van een rapportage (bijvoorbeeld een factsheet waarin beknopt de belangrijkste ontwikkelingen worden gerapporteerd of in een cahier waarin meer uitgebreid wordt gerapporteerd), als in de vorm van webapplicaties/dashboards.

5.2 Eenmalige publicaties

De resultaten van de drie evaluatieprojecten zullen worden gerapporteerd in drie afzonderlijke onderzoeksrapporten. Deze zullen gespreid over de periode 2015 tot en met 2019 verschijnen. Daarnaast streeft het WODC ernaar om ook onderzoeksresultaten in vak- en wetenschappelijke tijdschriften te publiceren.

5.3 Presentaties

Verder kan het WODC ook gedurende de looptijd van het onderzoeksprogramma bij ketenpartners presentaties verzorgen over bevindingen uit de onderzoeken. Dit zal in overleg met de leden van de klankbordgroep plaatsvinden.

Eindversie M&E ASR 12-2014-1029

6 Planning

Het tijdsplan van het hele onderzoeksprogramma is als volgt:

Tijdslijn	Projectnr	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Monitoren	2460A SKM/J		X	X	X	X	X	X
	2460B MIC	X		X		X		X
	2460C RM				X		X	X
Evaluatie	2460D Algemene				X			
	2460E Procesevaluatie					X		
	2460F Effectmeting							X
	2460G Doelgroep							
	2460H Internationale vergelijking							

Gekleurde vlakken betreffen de onderzoeksperiode. x betekent dat er een rapportage of meting beschikbaar is.

Het jaar 2014 zal vooral worden gebruikt om de informatiebehoefte van VenJ helder te krijgen en de afzonderlijke onderzoeksprojecten nader uit te werken. Ook wordt dit jaar gebruikt om contacten te leggen met en ingang te krijgen bij de betrokken instanties. De planning voor het jaar 2014 is als volgt.

Planning M&E ASR 2014

Wat	Wanneer	Wie
2014		
Uitwerken korte termijn planning M&E ASR	april	WODC
Inventariseren informatiebehoefte VenJ	april t/m juli	WODC ism projectgroep ASR en projectgroep Zicht op de Keten
Nadere uitwerking onderzoeksprogramma	april t/m oktober	WODC
Contacten leggen met betrokken ketenpartners	mei t/m juli	WODC
Afspraken maken over informatieverzoeken bij betrokken instanties (OM, ZM, NIFP, RvdK, jeugdreclassering, 3RO, DJI)	najaar	WODC ism projectgroep ASR en projectgroep Zicht op de Keten
- Inzage in en gebruik van dossiers		
- Gebruik van registratiedata		
- Interviewen van medewerkers		
- Toestemming voor gebruik van data op zaaksniveau en persoonsniveau		
Toestemming opvragen en koppelen justitiële gegevens (zaaks- en individueel niveau)	Oktober- november	WODC
Samenstellen klankbordgroep M&E ASR	September - oktober	DJJ en WODC
- Eerste bijeenkomst klankbordgroep ASR	Januari / februari 2015	
Bespreking startnotities ASR in het MT WODC		
2459 MZJ	maart	WODC
2460A SKM-J&A	november	WODC
2460D Algemene of vroege evaluatie		WODC
2015		
2460B MJC 2016	januari 2015	WODC
2460E Procesevaluatie	begin 2015	WODC
2460H Internationale vergelijking	Medio 2015	WODC
2460F Effectmeting	2015	WODC
2460C RM ASR	2016	WODC

Literatuur

- Blakemore, S.-J. & Choudhury, S. (2006). Development of the adolescent brain: implications for executive function and social cognition. *The Journal of Child Psychology & Psychiatry*, DOI: 10.1111/j.1469-7610.2006.01611.x.
- Crone, E. A. & Dahl, R. E. (2012). Understanding adolescence as a period of social-affective engagement and goal flexibility. *Nature reviews | neuroscience*, 13, 636-650.
- Eerste Kamer (2014). Wijzigingen in het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband met de invoering van het adolescentenstrafrecht. Memorie van antwoord. Vergaderjaar 2013-2014 nr. 33 498 C.
- Kautto, P. & Similä, J. (2005). Recently introduced policy instruments and interventions theories. *Evaluation*, 11, 55-68.
- Leeuw, F. (2010). Benefits and costs of evaluation: An essay. *Zeitschrift für Evaluation*, 9(2), 211-227.
- Nas, C. N., van Ooyen-Houben, M. M. J., & Wieman, J. (2011). *Interventies in uitvoering. Wat er mis kan gaan bij de uitvoering van justitiële (gedrags)interventies en hoe dat komt*. Den Haag: WODC.
- Pawson, R. (2013). *The Science of Evaluation*. London: Sage.
- Tollenaar, N. & Van der Laan, A. M. (2012). *Effecten van de ISD-maatregel*. Den Haag: WODC.
- Tollenaar, N., Van der Laan, A. M., & Van der Heijden, P. G. M. (2013). Effectiveness of a prolonged incarceration and rehabilitation measure for high-frequency offenders. *Journal of Experimental Criminology*, DOI 10.1007/s11292-013-9179-y.
- Van der Laan, A. M., Goudriaan, H., & Weijters, G. (2014). *Monitor Jeugdcriminaliteit. Ontwikkelingen in de aantallen verdachten en strafrechtelijke daders in de periode 1997 t/m 2012*. Den Haag: WODC / CBS.
- Vogelvang, L. & Kempes, M. (2014). *(Jong)Volwassen? Gebruik indicatiecriteria adolescentenstrafrecht*. Utrecht: NIFP.
- Wartna, B. S. J., Blom, M., & Tollenaar, N. (2011). *De WODC-Recidivemonitor. 4e, herziene versie*. Den Haag: WODC.

Bijlage 1 Overzicht gesprekspartners

OM

Linda Dubbelman
Guido Suurmond

ZM

Jolande Calkoen
Frank van Tulder
Marie-Christine Tilman
Daniëlle Verbree

NIFP

Ineke Troost
En in een eerder stadium Maaike Kempes & Lieke Vogelvang

Reclassering

René Poort
Jenny Otterman
Olav Etman

LdH

Wim Veldhof

SVG

Corine von Grumbkow
Lenhard Douwes

CJIB

Katja Springer

WSG

Mignon Vierstraete

DJI

Ferdinand van 't Hoogerhuis

Jeugdzorg Nederland

Marius van der Klei

DJJ

Arjan de Boer
Ilse Landa
Sophie Leenders
Mart van Limpt

Eindversie M&E ASR v2 20141029

Bijlage 2 Implementatiemonitor projectgroep asr

Vanuit de projectgroep ASR wordt tot eind 2014 de implementatie van het adolescentenstrafrecht in de praktijk gevolgd met de zogenoemde implementatiemonitor (Aldo Jansen. Implementatiemonitor ASR 0.1). Deze monitor richt zich op de volgende wijzigingen die met het ASR zijn gekomen.

Nr.	Wijziging ASR
1	Verruiming toepassingsbereik JSR op jongvolwassenen (tot 23) A. Vordering JSR door OM volgens art. 77c B. Vonnissen JSR door ZM volgens art. 77c
2	Bevorderen structurele afweging JSR bij jongvolwassenen (18-23) A. Toepassen OM-indicatielijst en aanvragen reclasseringsadvies B. Toepassen Wegingskader ASR door 3RO C. Toepassen Wegingslijsten ASR door NIFP/PJ-rapporteur
3	De OvJ kan in vordering IBS voornemen opnemen toepassen JSR A. Zo vaak mogelijk vroeghulponderzoek door 3RO B. Opnemen toepassen JSR in vordering IBS door OM C. Opleggen voorlopige hechtenis in JJI door RC D. Alle 16-23-jarigen bespreken in N&T-beraden; 3RO sluit aan
5	De tenuitvoerlegging volgt het toegepaste strafrecht A. Routeren van sancties volgens toegepaste strafrecht B. Advies JSR door 3RO inclusief informatie en consultatie RvdK C. Toeleiding naar erkende GI en geïndiceerde zorg door 3RO D. Advies JSR door NIFP
6	Zowel JR als VR gebruiken methodiek 'reclasseren met adolescenten' A. Hanteren aanvullende methodiek door JR bij 16- tot 23-jarigen B. Hanteren aanvullende methodiek door VR bij 16- tot 23-jarigen
8	Bij toepassing JSR vanaf 16 jaar T&B door VR mogelijk Niet actief monitoren in projectfase
9	De regeling bijzondere voorwaarden in het JSR grotendeels gelijk aan het VSR A. Opnemen bijzondere voorwaarden in advies door RvdK B. Opnemen bijzondere voorwaarden in vordering door OM C. Opnemen bijzondere voorwaarden in vonnis door ZM
10	Bij advisering over 18-23 kan de Reclassering de RvdK consulteren Zie 5B
12	Wijzigingen GBM (time out, nachtdetentie, EC, advies GD) Niet actief monitoren in projectfase

Bron: Jansen (mei 2014) Implementatiemonitor ASR 0.1

De implementatiemonitor verschilt op enkele punten duidelijk van de WODC monitoring van het adolescentenstrafrecht:

- de implementatiemonitor loopt tot eind 2014 en heeft enkel betrekking op de implementatiefase. De WODC monitoring loopt vooralsnog van 2014-2020 en betreft dus ook de verdere uitvoering.
- de bevraging bij de ketenpartners kan ad hoc en zijn gebaseerd op verschillende informatiebronnen (registraties, interviews, digitale bevraging collega's). De WODC monitoring is gebaseerd op door de ketenpartners geleverde informatie zoals die is geregistreerd in hun bedrijfsprocessensystemen.

Wetenschappelijk Onderzoek- en
Documentatiecentrum
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Bijlage 3 Geheimhoudingsverklaring

Geheimhoudingsverklaring B
12.2013

**Verklaring met betrekking tot kennisneming van gegevens die onder het ministerie van
Veiligheid en Justitie berusten**

Deze verklaring wordt ondertekend in het kader van het in opdracht van het Wetenschappelijk
Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) te verrichten onderzoek:

Werktitel onderzoek: _____,

dat wordt uitgevoerd van: _____ tot _____.

Hierbij verklaart ondergetekende:

naam: _____,

geboortedatum: _____,

werkzaam bij: _____,

in te stemmen met de volgende voorwaarden:

- A) dat hij/zij geen fotokopieën maakt van de ter inzage gegeven documenten of op andere wijze de ter inzage gegeven documenten of delen daaruit kopieert. Slechts bij wijze van uitzondering kunnen in voorkomende gevallen met toestemming van de Minister van Veiligheid en Justitie van bepaalde documenten fotokopieën worden gemaakt;
- B) dat hij/zij aan de belangen van de in de documenten genoemde personen, hun familieleden of nabestaanden bij publicatie of andere informatieverstrekkingen, gebaseerd op de raadpleging, geen onevenredig nadeel toebrengt;
- C) dat hij/zij geen tot individuele (nog in leven zijnde) natuurlijke personen en rechtspersonen herleidbare gegevens in de openbaarheid zal brengen dan met uitdrukkelijke toestemming van de Minister van Veiligheid en Justitie;
- D) dat hij/zij aan de belangen van opsporing en vervolging geen nadeel toebrengt en die opsporing en vervolging niet zal belemmeren;
- E) dat hij/zij de voortgang van de dagelijkse werkzaamheden bij de in het kader van het onderzoek te bezoeken instellingen of instanties, niet zal belemmeren;
- F) dat hij/zij geheimhouding zal betrachten van alle aan de ter inzage gegeven documenten ontleende gegevens welke niet voor publicatie worden vrijgegeven.

Plaats: _____

Datum: _____

Handtekening: _____